

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Emlékezés Virágos Budapestre*

Forrás:

Pesti Napló

Bp.

(Hely)

1922. 7/21

(Idő)

(Köt. v. füz.) ((

Osztályozás

Tárgy

712.21

Hely

Idő

"1922"

Személy

16 Emlékezés Virágos Budapestre

Amikor még virágoskert volt a pesti balkon és nem szénraktár

(Saját tudósítónktól.) Nagyon régi időkről van szó. Özönvíz előtti, mesebeli időkről, amikor még talán tündérek éltek a földön, legalább is a kisgyerekek róluk olvastak meséket, ahelyett, hogy tejért álltak volna sorba, hajnalban, iskolakezdés előtt, amikor még a táblabíró nejét is földighajló tisztelettel fogadta a belvárosi divatszalon tisztikara, amikor még fürödhetél éjjel-nappal a fürdőkádában, sőt két nap hivatalt bliccelve, akár az Adriában is, amikor hónap elején könnyelműen könyveket vásároltál és hónap végén bűnhődve, prágai sonkát vacsorázhattál csak — ostseeheringgel — és gianaelis helyett mindössze amnerisre tellett csupán, — szóval a történelmi kódokba vesző régi, régi nyolc-tíz év előtti békeidőkről van szó.

Nyolc-tíz év előtt ilyenkor, májusban, nagyon izgatott volt Budapest. Pedig az ujságok nem szerviroztak számára, reggeli kávé mellé mindennapi friss bombamerényleteket, vagy féltucat letartóztatott képviselőjelölt panaszoslevelét. Ilyenkor, májusban, azonban már nagyon aktuális volt a „Virágos Budapest” pályázatának határideje.

Ennek a piszkos, csörtető, fáradt városnak ma villamoslépcsőn lógó és nemrég lövészárkok véres szennyében nyaraló lakója aligha emlékszik azokra az időkre, amikor még virágos volt Budapest. Ennek az elmúlt tíz évnek a

sulya majdnem olyan arányban hatványozódott az emlékeinkben, mint a cipők ára a kirakatokban.

Bartóky József

nyugalmozott államtitkárt, a régi, szép, drága virágos májusi Budapest melegszívű, lelkes főkertészét kértük meg tehát, hogy kalauzoljon vissza bennünket ebbe az akkor sokat szidott, ma legendásan szép és visszavágyott városba.

— Vissza? Most még nincs vissza. Most még csak emlékezni lehet ezekre a régi időkre. — mondja szomorú mosollyal a „Virágos Budapest” megteremtője. — Akkor egyszer az Iparművészeti Társulat választmányi ülésén diskuráltunk Pestről — pontosan 1908 október 23-án volt — és gondolom Gelléri Mór, az Ipariskola igazgatója vetette fel a tervet.

— Tavasszal fel kellene szépen virágozni ezt a várost. Hogy az embernek örüljön a szeme, ha a dolga után jár és rója a szép épülő, fejlődő, virágzó város utcáit.

— Nekem nagyon tetszett az eszme, azt indítványoztam, hogy alakuljunk meg rögtön egy alapszabálynélküli ad hoc bizottsággá a Virágos Budapest érdekében. Aztán kiegészültünk, az állam, a város, a Képzőművészeti Társulat, az „Otthon”-kör, a „Fészek”, az Ujságíró Egysület, a Kertészegyesület delegálta hozzánk egy-egy megbízottját. Minden Szép-ért rajongó, Szép-pel foglalkozó intézmény. Előbb csak az államtól koldultunk, — háromezer koronát kaptunk a Virágos Budapest propagandacéljaira. Az Iparművészeti Társulat pályázatot bocsátott ki művészi, olcsó és tartós virágládákra

és rácsokra, a földművelésügyi minisztérium könyvet adott ki, az ablak-erkély szobadiszre legalkalmasabb virágokról és azok ápolásáról, az ujságok, — pártkülönbség nélkül — felhívásokat bocsátottak ki a publikum fellelkesítésére, a tanítók, tanárok az iskolákban magyarázták el, hogy milyen szép az: egy virágos ablak vagy erkély, a gyerekek pedig hazamentek, a szüleiket, rokonokat ablakoztatták, vagy gyakran maguk rakosgatták, spórolgatták tavaszra a muskátliffiléreket.

— 1909 tavaszán már sok virágos ablak volt Pesten, 1910-ben még több, 1911 tavaszán és őszén már pályázatokat hirdettünk a legsebb, legművészebben díszített ablakra, erkélyre, házoromzatra. Mert ezalatt a két év alatt hatalmasan kibővült a „Virágos Budapest”-akció. Megkértük a kertészeket, hogy a nagy keresletre való tekintettel szállítsák le az árait, a környéket, hogy küldjön minél nagyobb tömeget a pesti piacra. Serényi, az akkori földművelésügyi miniszter lelkes virágbarát volt, Bárczy István az akkori polgármester szintén. Az államtól három, a várostól kétezer koronát kaptunk a pályadíjakra — a művészi arany- és bronzplaketteket az

Iparművészeti Társulat megbízásából Móirét Ödön tervezte, a kislakások ablakdíszének díjai dicséret oklevelek és huszkoronás aranyak voltak. Sok helyen, tudom, még ma is diszhelyen lóg a bekeretezett oklevél és a husz koronának sem csak azért örültek, mert akkor nagy pénz volt. Felejthetetlen látvány volt az első aranyérem nyertesének, Serényi Béla miniszternek a pályázata: a földművelésügyi minisztérium vörösmuskátlis frontja, a Nyugati pályaudvar, a Pannonia-szálló, egy csomó középület, villa, külterki ház. A második aranyérmét Bárczy István nyerte. Kerületekre osztottuk a várost és a pályázókat, lelkes és művészi izlésű urak, közéleti kapacitások kocsiába ültek és zsűricédulákkal felszerelve rótták a rájuk jutott

lista címeit. Ingyen. Még a kocsiköltséget sem számították fel, pedig gondolom vagy két forint is volt egy óra.

— 1914-től 1914-ig aztán virágos volt tavasztól őszig Budapest. Azt hittük: most már mindég így lesz, mindég csak szebb. 1914 nyarán azonban közbe jött valami, két ember meghalt Szerajevóban s azóta mintha kipusztult volna a virág Pestről. A bizottságunk nem oszlott fel, még van is valami ötezer korona „vagyonunk“. De nem is merünk rá gondolni, hogy újra kezdjük a régi szép munkát. Ma, mikor ötven korona az ötvenfilléres muskátli és naphosszat üresen korog a pesti vízvezeték gyomra és az öntözetlen utcák forró porában, az aszfaltbűzben gyorsan elpusztulna az az üde kis színfolt ott fent az ablakok peremén? Ma serkentsük a köztisztviselőt, a munkást virágápolásra — mikor nem tudja: miből teremtsen elő a gyereke mindennapi kenyerét vagy a rongyos cipője talpát?

— Kicsit várunk kell még a Virágos Budapest-akcióval, kicsit kamatoztatunk kell még a „vagyonunkat“. Csonkamagyarország szegény, beteg fővárosának nincs nagy kedve virágdiszbe öltözni mostanában.

— Pedig olyan szépen indult minden — mondja.

Györgyi Kálmánnal.

az *Iparművészeti Társulat* igazgatójával is beszélünk. Megmutatja a *Társulat* évi jelentéseit, melyek szerint 1911-ben 8 arany-, 15 ezüst-, 34 bronzplakett, 251 oklevél, 7 könyv (a buzgó iskolásoknak) és 590 korona összegben 48 pénzjutalom került elosztásra; a következő években egyre több. A művészi szép aranyplakett körülbelül száz koronába került, száz frankba tehát — ma: tizenhátezer koronába körülbelül. A házikisasszony — a virágok eszközeinek készítője — ma hivatalnokkisasszonnyá devalválódott, a fehérkötényes, fehérbóbitás szobacicus felszaporodott munkája alatt görnyedő mogorva „mindenes“-sé, a ház asszonya harisnyát stoppol és a balkonon szemet gyűjt, csúnya, piszkos, de drága és nagyon szükséges szemet, a piros muskátli, szelid árvácska, mosolygó nefelejcs helyett. A pályadíjnyertesek listáján az V. kerület, a népies kislakásos munkásnegyedek szerepelnek a legtöbb névvel — ők a kismemberek, akik már akkor sem utaztak el nyaralni, akiknek igazi öröm, öntudatlan lelki szükséglet volt a virágos ablak, s akiknek szakértelmük, türelmük is volt a virághoz.

Ma már a falu népe sem rajong a virágért. Inkább hagymát termel a kis kertjében, vagy kukoricát a baromfinak. Az jobban kifejtődik . . .

És a tiz esztendő előtti legendás messzi multa sóvárogva néz ma vissza az akkor mindent ócsárló, ma mindent megbánó szegény tékozló fiú — a virágtalan Budapest.